

PÜHA NEITSI MAARJA TAEVASSEVÕTMISE SUURPÜHA

(Esimene lugemine Ilm 11:19a. 12:1-6a 10ab)

Lugemine püha apostel Johannese ilmutuse raamatust.

Jumala tempel taevas avati ja tema seaduselaegas tuli nähtavale. Ja suur imetäht ilmus taevas – naine, päikesega rüütatud ja kuu tema jalgade all, aga tema peas pärg kaheteistkümnest tähest. Ta oli käima peal ja karjus lapsevaevas ning ta sünnitas suurtes valudes.

Ja teine imetäht ilmus taevas ja vaata, suur tulipunane lohe, kellel oli seitse pead ja kümme sarve, kelle päid ehtisid kümme diadeemi. Tema saba pühkis ära kolmanda osa taevatähti ja viskas need maa peale. Ja lohe seisis naise ees, kes pidi sünnitama, et niipea kui ta on sünnitanud, neelata laps. Aga naine tõi ilmale poeglapse, kes valitseb raudkepiga kõigi rahvaste üle. Ning laps tõmmati ära Jumala juurde, tema aujärje ette. Naine aga põgenes kõrbesse, kus Jumal oli talle määranud pelgupaiga. Ja ma kuulsin valju häält taevast ütlevat: “Nüüd on käes see hiilgav võit – meie Issanda võim ja valitsus ning tema Salvitu meelevald.”

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 45:11-12.16.18.)

R: Õnnis oled Sina, Maarja, Sina istud Issanda paremal käel.

Tütär, kuula, vaata ja pööra oma kõrv,
unusta oma rahvas ja isakodu,
sest kuningas ihkab sinu ilu.

Tema on sinu isand, teda kummarda.

R:

Neitsid tuuakse rõõmu ja hõiskamisega,
nad lähevad kuninga kotta.

Ma teen su nime kuulsaks põlvest põlve,
Sind austavad kõik rahvad ikka ja igavesti.

R:

(Teine lugemine 1Kr 15:20-27a)

Lugemine püha apostel Pauluse esimesest kirjast korintlastele:

Vennad, Kristus on surnuist üles äratatud ja saanud esimeseks nende seast, kes on läinud hingama. Sest kui surm on tulnud ühe inimese kaudu, siis tuleb ka surnute ülestõusmine ühe inimese kaudu. Kui kõik surevad Aadamas, saavad nad Kristuses kõik elavaks. Aga igaüks omas järjekorras, esimesena Kristus ja siis, kui tema jälle tuleb, kõik need, kes on tema omad. Selle järel tuleb lõpp, kui ta hävitab iga võimuse, meelevalla ja väe ning annab valitsuse oma Jumala, oma isa kätte. Sest tema peab valitsema, kuni Jumal on pannud kõik ta vaenlased tema jalge alla. Viimne vaenlane, kellele lõpp tehakse, on surm – muidu ei saaks öelda, et kõik on pandud tema jalge alla. See on Jumala Sõna.

(Salm enne evangeeliumi)

Halleluuja. Püha neitsi Maarja on võetud taevasse,
inglid rõõmustavad ja kiidavad Issandat. Halleluuja.

(Evangeelium Lk 1:39-56)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Neil päevil asus Maarja teele ja läks rutuga ühte linna Juuda mägismaal. Ta tuli Sakarjase kotta ja teretas Eliisabetti. Ja sündis, et kui Eliisabet kuulis Maarja teretust, liigutas lapsuke end tema ihus. Ja Eliisabet sai täis Püha Vaimu ja hüüdis valju häälega ning ütles: “Õnnistatud oled sa naiste seast ja õnnistatud on sinu ihu vili! Kes olen mina, et mu Issanda ema tuleb minu juurde? Sest vaata, kui sinu teretuse hääl kostis mu kõrvu, hüppas lapsuke suurest rõõmust minu ihus. Ja õnnis on see, kes on uskunud, et läheb täide, mis Issand temale on öelnud.”

Siis Maarja ütles: “Minu hing ülistab Issanda suurust ja mu vaim rõõmustab Jumalas, minu Õnnistegijas, sest ta on vaadanud oma teenija alanduse peale. Vaata, nüüdsest kiidavad mind õndsaks kõik sugupõlved, sest tema, kes ta on vägev, on mind suuremeelselt kohelnud ja tema nimi on püha. Tema halastab põlvest põlve nende peale, kes teda kardavad. Oma käsivarrega on ta teinud vägeva teo: löönud puruks need, kelle süda on täis kõrkust, vägevad aujärgedelt maha tõuganud ja ülendanud need, kes on leplikud. Näljasolijad on saanud temalt häid ande, rikkad on ta tühjalt minema saatnud. Ta on vastu võtnud oma sulase Iisraeli, tuletanud meelde oma halastust – seda vannet, mille ta on andnud meie isadele, Aabrahamile ja tema järeltulijaile igavesti.”

Ja Maarja jäi Eliisabeti juurde kolmeks kuuks ning läks siis tagasi koju.

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, ühel ööl nägin ma imelikku und. Ma nägin unes, et Jumal oli justkui üks suur masin, nagu kellavärk või nii. Siis tulid aga kohale saksa katoliiklased ja protestandid, lammutasid selle kellavärgi laiali, lõid osad läikima ja õlitasid ära ning panid lõpuks jälle kokku tagasi. Aga nagu teab igauks, kes lapsena on vanaisa äratuskella koost lahti võtnud ja jälle kokku pannud, juhtus ka seekord, et üks detail jäi paraku üle.

Nüüd puhkes katoliiklaste ja protestantide vahel tüli, et kes selle jupi endale saab. Läks lausa rüseluseks, mille käigus said protestandid lõpuks lüüa ja see üle jäänud detail jäi katoliiklastele. Kuna see oli üks mutter, siis skandeerisid saksa katoliiklased võidukalt: “Ach, Gottes Mutter, Gottes Mutter!...” Minu uni lõppes sellega, et katoliiklased Saksamaal on tänini uhkust täis ja viskavad protestantidele nina peale: “Meil on Gottes Mutter – aga teil ei ole!”

Jah, sõnamängud elustavad keelt ja tekivad sellest, et sõnadel on vahel rohkem tähendusi kui üks. Mutter tähendab ju saksa keeles nii mutrit kui ema ja mõlemad on ka naissoost sõnad. Aga mu veidra unenäo loo moraal võiks olla selles, et kui sa oled võitnud, siis pead olema kaotaja vastu suuremeelne ja kaotaja omakorda ei peaks liigselt meelt heitma, küll saab temagi mõnes teises asjas võitu tähistada.

Me loeme patutunnistuse...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, Jumalaema roll maailma lunastusloos on olnud üks keskne vaidlusküsimus katoliiklaste ja protestantide vahel. On ju kristlikus usus seegi juba küllalt keeruline mõista, et Jumal on samaaegselt üksainus, ja ka Kolmainus – üks Jumal kolmes isikus. Kui siia juurde lisada veel õpetus Neitsi Maarja pärispatuta saamisest ja pärast surma koos ihuga taevasse võtmisest, siis seda kõike saab mõne uskliku jaoks liiga palju – talle hakkab tunduma, et Maarja ülevus võtaks nagu Jumala pühaduselt midagi ära.

Samas ei kirjelda pühakiri Maarjat ainult positiivsetes värvides. Jeesus tegi Maarjale etteheiteid juba siis, kui ema teda südamevaluga templist taga otsis. (vgl. Lk 2:41 jj) Ka Kaana pulmas olid Jeesuse sõnad Maarjale pigem tõrjuvad. (Joh 2:1-12) Kuid kõige teravamalt ütles Jeesus oma ema kohta siiski tookord Kapernaumas, kui Maarja koos sugulastega ukse ees seisis ja temaga rääkida tahtis. Ilmselt olid sünagoogiülemad neid veennud, et nad Jeesust manitsema läheksid. Jeesus ütles seepeale: “Kes on minu ema ja kes on minu vennad?” Ja ta sirutas oma käe oma jüngrite poole ja ütles: “Vaata, need on minu ema ja minu vennad, sest kes iganes teeb minu taevase Isa tahet, on mulle vend ja õde ja ema.” (Mt 12:48-50)

Mitte just kõige austavamad sõnad oma ema kohta. Kuid võibolla oligi just see Jumala kavatsus, valida oma poja emaks inimene kõiges tema pahaaimamatuses, ning seada ta teispoole hukkamõistu, kuritegu ja karistust, süüd ja selle heastamist, et rõhutada tema kaudu oma jumalikku andestust ja armu. Maarja ei teinud kurja, vaid pühendas end täieni Jumala lunastustöö teostumise heaks, nii kuidas suutis ja kuidas oskas. Ja lõpuks: kui Maarja oli juba enne sündimist pärispatust vabastatud, siis polnud tal ka hirmu surma ees, surm oli tema jaoks vaid üleminek teise, tõelisse maailma.

Neitsi Maarja kujutab justkui armu- ja halastusesaart Jumala vägevuse ja õigluse meres. Kuid märkimisväärne on seegi, et armuandmise üle ei otsusta Jumalaema ise, vaid tema ainult kostab oma poja ees nende pärast, kes paluvad tema eestkostet. Maarja on justkui viimane lootuse õlekõrs pöörduda tahtva patuse jaoks.

See on tõsi, et inimene ei sünni siia maailma targana, õpitakse ju suures osas ikka omaenese vigadest. Õigluse kõrval on tingimata vaja ka andestust ja armu, mõistvat suhtumist inimlikku nõtrusse ja ekslikkusse nii minevikus kui tulevikus. Kuid Jumala andestus ei ole üleskutse pattu teha – Jumal annab andeks ekslikkuse, mitte kurjuse ja paadumuse, annab andeks patud, kui neist õpitakse ega korrata neid enam.

Armsad õed ja vennad, kui Johannese ilmutusraamat räägib naisest, kes on päikesega rüütatud ja kellel kuu on jalgealuseks (Ilm 12:1), siis juba IV sajandi kirikuisa Ambrosius nägi selles naisel neitsit Maarjat ja Jumala kirikut. Kristuse Kirikus pidi Maarja neitsilikkus korduma ja jätkuma, sest seal avaldub Jumala tõde, mida kuulutatakse inimkonnale.

Võibolla on need liiga ilusad sõnad, et tänapäeval meile meie kirikut iseloomustada. Kirik on ajaloo jooksul pidanud palju oma vigadest õppima, kuid ilmselt pole see vigade mõõt veel täis saanud. See on meie ühine mure, ühine lootus ja meie maise elu mõte, et me võitleme selle kiriku sõnumi puhtuse ja väarikuse eest, et ta kuulutaks maailmale nii Jumala õiglust kui halastust. Palvetagem ja tehkem kõik endast sõltuv, et kirik ei unustaks oma ülesannet aidata meil areneda oma Loojaga kohtumise vääriliseks, et me koos Maarjaga leiaksime Jumalas ka omaenda tõelise olemuse. Amen.